

מסורת הש"ס

ואלו קשרים פרק חמשה עשר שבת

קטו.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"י מהלכות ס"ת
הלכה ג טו"ע יו"ד
סומן רכ"ט סוף ה'
ב ב מ"י פ"ג מהלכות
שבת הלכה ט סמג לאוין
סה טו"ע אר"ת סומן של
סוף י':

מוסף תוספות

א. דהתם ודאי איכא
למגור. תוס' ה"ל"ט.
ב. באותו בית שהוא מציל
ממנו. תוס' ה"ל"ט. ג. על
ממנו. תוס' ה"ל"ט.
ד. הסוכות לה, שאם
מחליקין שבת תתפשט
הדליקה לתוכו, הואיל
ואין הדליקה לשם עדיין.
ה. בחי' כולי
האי, לא גורו בהן. ואל"ש
סומן ג. ה. למקום שעירבו
שארין כאן חשש שמא יא
לכבות. מ"ל. ו. שאנו
בוחבין תורה שב"פ וכו',
כולם הם פירושי המצות
ועיקרי תורה. ואל"ש סומן
א. ד. דכיון דלא אפשר.
ו"ל. סומן א'.

רבינו חננאל

ואם חל להיות בחול
מפצעין באגוזים ומפרסין
בריונים ומותר בקניבת
ירק מן המנחה ולמעלה,
אבל [משום] מיגור
[מלתא] אסורה.

הדרן עלך ואלו קשרין
פ"ק ששה עשר

כל כתבי הקדש מצילין
אותן מפני הדליקה בין
שקורין בהן בין שאין
קורין בהן. פירוש קורין
בהן, בעבור, תורה הפרשה
בחוזה ואפסרתא בבניאין,
ושאין קורין בהן בעבור,
כתובים. איתמר חיי כתובין
תרגום ובכל לשון, רב
הונא אמר אין מצילין אותן
מפני הדליקה, רב חסדא
אמר מצילין, ובכתבי
הקדש שמתורגמין בלשון
אחר בין בכתב עברי בין
בכתב אחר, ר' יוסי אומר
לא ניתנו לקרות בהן, דא"ר
יוסי מעשה באבא חלפתא
שהלך אצל רבן גמליאל
לטבריא ומצאו יושב על
שולחנו של יוחנן בן הנוון
ובידו ספר איוב תרגום.
א"ל רבי זכור אני את
רבן גמליאל אבי אביך
שהיה עומד ע"ג מעלה בהר
הבית, והביאו לפניו ספר
איוב תרגום ואמר לבנאי
שקעוהו תחת הנדבך, אף
הוא צוה עליו וגו'. ור' גמי
הכי קאמר מניחו במקום
התורה והן כלים מאלוהין.
ולפום הכי תנא ר' יוסי אין
מצילין אותן.

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בו'. אומר ר"ת דכונא
האי פירקא איירי כשנפלה דליקה בלכותו בית או בלכות חצר
דכיון שהאש שם ודאי צהול הוא ופי' שרית ליה אחי לכבוי דמפרש
בגמרא אצל נפלה דליקה בלכותו מותר להציל הכלה' :

אליבא דמ"ר ניתנו לקרות בהן
כ"ע לא פליגי דמצילין.

והשתא ספרים שלנו מציילין דנתנו
לקרות בהן משום עת לעשות לה'
הפרו מותרן כדאמרין דהניקין
(גיטין ס.) : לא ניתנו לקרות בהן.
פירש רש"י דהיינו רבן שמעון בן
גמליאל דפליג בנתינתין בפי"ק
דמגילה (דף ט.) דאף ספרים לא
המירו שיכתבו אלא יוונים ופירש
הר"ם פור"ם דהיינו טעמא כיון דלא
ניתנו ליכתב אסור לקרות בהן משום
דדגריס שכתב אסור לאומרן צעל
פה וקשה דלוי זה אי אמה רשאי
לאומרו צעל פה כיון שאינו אומרו
בלשון הקדש אלא בלשון לשון כשהן
כמוצין דלא שרי למימר צעל פה
מרגום כ' דמתרגם רב יוסף :

עירבית יוונית. אומר ר"י
דאחא כרבי יהודה

דאשר שאר ספרים לכתוב יוונת ולא
המיר אלא בלשון צלצל אצל רבן
שרו אף בשאר ספרים כדאמר בפי"ק
דמגילה (דף ט.) :

ובידו ספר איוב תרגום. משמע
שנימי המתרגם כבר נעשה תרגום
כתובים וכן תנא דמגילה (דף כ"א) :
במגילה וזהלל אפילו עשרה קורין
ועשרה מתרגמין מה שאין כן בתורה
אע"פ שיומנו לא עשאו מ"מ שזע נעשה
דימי המתרגם ודלא כ' לאומרים דתרגום
של כתובים רב יוסף עשאו' :

השתא אצולי מצילין גניזה מיבעי אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב
חסדא מתרץ לטעמיה רב הונא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהם
נביאים ובין שאין קורין בהם כתובים במה דברים אמורים שכתובין
בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב
חסדא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהן נביאים ובין שאין קורין בהן כתובים אע"פ
שכתובין בכל לשון נמי מצילין והכי קאמר ומקם שלהן טעונין גניזה מיתבי
היו כתובים תרגום וכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא
אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן ת"ש היו כתובין גיפמית מדית
עיבירת עילמית יונית אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה
תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא תנאי היא דתנאי ה' היו כתובין תרגום
ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני
הדליקה אמר ר' יוסי מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי
לטבריא ומצאו שה' יושב על שלחנו של ר' (יוחנן הנוון) ובידו ספר איוב תרגום
והוא קורא בו אמר לו זכור אני ברכן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה
בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעוהו תחת הנדבך
אף הוא צוה עליו וגו' ר' יוסי ברכי יהודה אומר עריבה של מיט כפו עליו
אמר רבי שתי תשובות בדבר חדא וכו' מיט בהר הבית מגין ועוד וכו' מותר
לאבדן ביד אלא מניחן במקום התורה והן מרקובין מאלוהין מאן תנאי
אליבא

מוסר בקניניה ירק. דשבות לאו איסורא דאורייתא הוא אלא דרבנן
והכא משום עגמת נפש שמתקן ואינו אורז והרי קרוב לעניו שרי.
ודווקא מן המנחה ולמעלה שהוא שואף ומנפה לעת אכילה ואיכא
עגמת נפש טפי : כיון דהוי דהוי קא מחרפי. מקדימין לפני המנחה
דשבתא לאו עגמת נפש הוא : אמר
לנו. לאינשי צייתיה : אסא איגרתא
ממערכת נר'. כי היכי דלקצלו מיניה :

הדרן עלך ואלו קשרים

כל כתבי הקדש. כגון תורה
נביאים וכתובים ולא מימא
תורה למדור הוא דשרי למיטרם ולאצולי
ולא שאר ספרים : מצילין אותן.
דקתני לקמן למצוי שאינו מפולש
וטימא צעלמה הוא דשרי (ו) זה
ומסרן עירוב דמפרש בגמרא : בין
שקורין בהן. כגון נביאים שמפטרין בהן
בשבת ציית הכנסת : בין שאין קורין
בהן. כגון כתובים. ורבינו הלוי אמר
דאפי' יחידים אין קורין בהן דקתני
טעמא משום ציטול בית המדרש
דמשכי לנא וצשבת היו דורשין
דשרי בהו ומסרין : (ו) ד"ה
ומקם שלהן וכו' קטניות.
ר"ב ע"י לטול דף 5 ע"א :

(ו) תוס' ד"ה וידו וכו'
ובהלל ובמגילה אפילו
עשרה : (ו) בא"ד ודלא
כאומרים. ר"ב כלומר אצל
למאן דאמר לקמן לא ניתנו לקרות
בהן מצילין אותן : טעונין גניזה.
אסור לטעמן בנקום הפקר ובגמרא
מתרץ לה. ורבותי פירשו דלאי צל
לשון דקאמר אכתובים קאי ולא
אנביאים ומדומה אני מפני שמצינו
ביונתן בן עוזיאל שאמרו תרגום הן
מפרשין כך ואני אומר אף צנציאים
אס אמר יונתן לא כתבו ולא ניתנו
ליכתב והכי מפרש בנמכתא מגילה
(דף ט.) ומאן דאשר כוללו אסר צר
מס"ת יונית משום מעשה דתלמי
המלך ולא מפליג התם בין צנציאים
לכתובים : מפני צטול בית המדרש.
שהיה קצוץ בשבת כדפרישית לעיל :
גב' איסורא היו כצונין תרגום.
אכתובים קאמר. ולי' אצל כתבי
הקדש קאי : אליבא דמאן דאמר
ניתנו לקרות בהן. מותר לקרות
בכתבי הקדש הכתובין בכל לשון
בנמכתא מגילה (דף ט.) ואין בין ספרים
ומפילין ומזוזות אלא שהספרים
נכתבין בכל לשון : לא נישנו. (ו) רבן
גמליאל פליג עלה ואמר אף ספרים
לא המירו שיכתבו אלא יוונים : ואע"פ
שכתובין בכל לשון. ולא ניתנו לקרות
דמקאמר אף על פי מכלל דלא
ניתנו לקרות בהן דאי ניתנו מאי
גריעותיהו : אימא סיפא. לדידך
דאמרת אע"פ שכתובין בכל לשון
אמציילן קאי אימא סיפא על כרחיך

(א) רש"י מ"י (ב) נ"פ של
יהא טורח צמחא היום
בקנינה ותהא נפשו עגומה
עליו וכן מפלגין בנאחי
ומפטרין בנתינתין ודוקא מן
המנחה ולמעלה שמתאמר שהוא
קרוב לעת אכילה דומה למי
שיש לו פת צעל ולא אי
למילא מינייהו אצל קודם
המנחה אסור גורמין דיתא
אחי למיכל מינה ורש"י פי' בזה
שאמרו משום עגמת נפש
בענין אחר ולא יסר בענין ש"ל
בעל המאמר. א. [תוס']
פירין. (ד) [תוס' ספרים פ"ה
ה"ט]. (ה) [בנמכתא פ"ר
יונתן בן נחמן]. (ו) ס"א
מתאבדין. (ז) דף קט"ו.
[תוס' קידה]. (ט) ג"ל
רש"י. (י) ונ"ע תוס'
מגילה כ"א ד"ה ובמגילה
ותוס' צ"ק ג. ד"ה
דמתרגס.

הגהות הב"ח

(א) במשנה ראשית
שכתובין : (ב) גב' ואע"פ
כי ראשית כי ולא ניתנו :
(ג) שם תרגום ובכל לשון :
(ד) רש"י ד"ה מצילין וכו'
דשרי בהו ומסרין : (ה) ד"ה
ומקם שלהן וכו' קטניות.
ר"ב ע"י לטול דף 5 ע"א :
(ו) תוס' ד"ה וידו וכו'
ובהלל ובמגילה אפילו
עשרה : (ז) בא"ד ודלא
כאומרים. ר"ב כלומר אצל
למאן דאמר לקמן לא ניתנו לקרות
בהן מצילין אותן : טעונין גניזה.
אסור לטעמן בנקום הפקר ובגמרא
מתרץ לה. ורבותי פירשו דלאי צל
לשון דקאמר אכתובים קאי ולא
אנביאים ומדומה אני מפני שמצינו
ביונתן בן עוזיאל שאמרו תרגום הן
מפרשין כך ואני אומר אף צנציאים
אס אמר יונתן לא כתבו ולא ניתנו
ליכתב והכי מפרש בנמכתא מגילה
(דף ט.) ומאן דאשר כוללו אסר צר
מס"ת יונית משום מעשה דתלמי
המלך ולא מפליג התם בין צנציאים
לכתובים : מפני צטול בית המדרש.
שהיה קצוץ בשבת כדפרישית לעיל :
גב' איסורא היו כצונין תרגום.
אכתובים קאמר. ולי' אצל כתבי
הקדש קאי : אליבא דמאן דאמר
ניתנו לקרות בהן. מותר לקרות
בכתבי הקדש הכתובין בכל לשון
בנמכתא מגילה (דף ט.) ואין בין ספרים
ומפילין ומזוזות אלא שהספרים
נכתבין בכל לשון : לא נישנו. (ו) רבן
גמליאל פליג עלה ואמר אף ספרים
לא המירו שיכתבו אלא יוונים : ואע"פ
שכתובין בכל לשון. ולא ניתנו לקרות
דמקאמר אף על פי מכלל דלא
ניתנו לקרות בהן דאי ניתנו מאי
גריעותיהו : אימא סיפא. לדידך
דאמרת אע"פ שכתובין בכל לשון
אמציילן קאי אימא סיפא על כרחיך

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לא ניתנו.
דמתרגס ר"י. עיין צ"ק דף
ג ע"ב בתוס' ד"ה
דמתרגס :

הגהות הגר"א

[א] גב' מותר. צ"ל אסור :
[ב] שם (ואמר רחב"א
א"ר) חל"מ : [ג] שם בחול.
ר"ב מותר בן הא גירסת
המג"ש ומו"מ (ועמ"ש
רבינו ב"ח סומן תרי"א
סק"ד) :

מילתא כחפשיה נפשיה הוא וטעונין גניזה והכי קאמר אף על פי שכתובים בכל לשון ובשבת אין מצילין
אותן בחול מיהא טעונין גניזה : ומקם שלפס. אס צלו ונעשו רקצון אף המקם רקצונית (ו) של אכילת התולעים טעונין גניזה :
עצמים. כתב של עזר הנהר : אבא חלפתא. אבא של רבי יוסי חלפתא שמו : רבן גמליאל צריז. לא שהיה צו של רבי אלא
אדם גדול קרי צריז : רבן גמליאל אבי אביך. הוא רבן גמליאל הוקן ורבן גמליאל שהיה בדורו של חלפתא הוא אבי אבי של רבינו
הקדוש : על גב מעלה צהר הצית. שזהר הצית היו מעלות כשהוא הולך וגזוה דתמן בנמכתא מדות (פ"ב מ"א) : נדבך. שורת
אבני הבנין : טעם צהר הצית מנין. וכי צטיט היו צוין והלא צטרקסיד היו צוים חול וסיד מעורבין וטיט לא היו אלא עפר ומים :
הסורפס. גלוי והפקר : מאן סנאי. דקאמר רב הונא לעיל תנאי היא מאן מהני תנאי קאי כרב חסדא ומאן כרב הונא :
אלימא